

Dr. Elke Atzlert, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatóját

Elke Atzler 2005 január 3-a óta a budapesti Osztrák Kulturális Fórum új vezetője. Előtte Genfben volt az Egyesült Nemzetek Szervezetének nagykövet-helyettese. A germanista és történész igazgatónő lapunkkal a magyarországi kulturális életről és a Fórummal kapcsolatos terveiről beszélgetett.

– Milyen volt a váltás a diplomáciából a kultúra világába?

– Tulajdonképpen nem is volt igazi váltás, mert továbbra is diplomata maradtam. Tartalmilag itt persze egy teljesen más munkát végzek, de a képességek, amiket multilateralistaként szereztem, az itteni tevékenységemnél igen hasznosnak bizonyultak.

Igazgatóként nagyon sokfélék a feladataim. Komoly mennyiségű hivatali és személyügyi kérdéssel kell foglalkoznom, mert a budapesti Kulturális Fórum meglehetősen nagy intézet. Hat munkatársam van, ennivel sok kisebb követség nem is rendelkezik. Ez természetesen rengeteg munkát igényel, napjaim elég hektikusak.

– Milyennek találja ezt a pozíciót és hogy tetszik a magyarországi élet?

– Vágyam volt, hogy ezt a munkakört megkapjam, mert egy osztrák diplomatának szinte kötelező feladat, hogy életében legalább egyszer szolgálatot teljesítsen a közép-európai térségben. Történelmileg és kulturálisan is szoros a kapcsolat a két ország között és ebből egy mentális kötődés is kialakul. Nagyon szerencsésnek mondhatom magamat, hiszen nem természetes az, hogy ránk bízzák azt a feladatkört, amelyiket vállalni szeretnénk.

Magyarország túlszárnyalta elképzeléseimet, olyan mozgalmas és érdekes itt az élet, hogy egy pillanatra sem lehet megunni. Nagy hatással volt rám az a sokszínűség és sokféleség, amivel a főváros fogadott. Minden este döntésem kellett, hogy a sok programlehetőség közül melyiket válasszam, hova menjek el, mit nézzek meg, olyan magas a kulturális színvonal. Az emberek nagyon közvetlenek, barátságosak, érdeklődőek és segítőkészek.

– Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk után milyen stratégiákat lát kulturális életünkben?

– Úgy gondolom, hogy még egy kicsit korai stratégiákról beszélni, de utalni szeretnék egyik rendezvényünkre, amit az osztrák, finn és svéd követségekkel, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával, a Collegium Budapesttel és a European Cultural Foundation nemzeti bizottsággal közösen szerveztünk. A májusi rendezvény neve „Joining the Club” 10+1 years after. EU Membership: Expectations, Experiences, Lessons, és pontosan ezzel a témával foglalkozik. Finnország, Ausztria és Svédország idén ünneplik 10 éves tagságukat. Magyarország pedig májusban már egy éve az EU tagja. Ezen a rendezvényen szeretnénk összegezni, hogy a belépés mely elvárásokat teljesített, milyen félelmek igazolódtak.

Egyik nagy téma a kulturális önazonosság.. A rendezvény védnöke Baráth Etele az európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter, és a magasrangú pódiumbeszélgetést Paul Lendvai vezeti, Magyarországot Bozóki András, kulturális miniszter képviseli.

– Milyennek látja az Osztrák Kulturális Fórum helyzetét a budapesti kulturális életben?

– A hetvenes évek végén és a nyolcvanas években a Kulturális Fórum művészek és értelmiségiek pályafutásának kiindulópontja volt. A vasfüggöny megnyitása és a demokratikus rendszerváltozás után 1989-től nagyon megváltozott a szerepünk. Mivel magyar és osztrák művészek most már közvetlenül együtt tudnak dolgozni, a mi szerepünk a kapcsolatok kiépítésben és az együttműködés támogatásában nyilvánul meg. Ez azt jelenti, hogy sokkal inkább közvetítők, mediátorok vagyunk: a két ország közötti összekötő híd.

Egyrészt fiatal, tehetséges osztrák művészekre szeretnénk koncentrálni, őket akarjuk bemutatni, amennyiben Magyarország számára érdekesnek bizonyulhatnak. Másrészt pedig segítenénk közvetíteni a magyar művészetet Ausztriában.

Ezzel kapcsolatban talán fontos lehet megemlíteni, hogy a bécsi Collegium Hungaricummal szorosabb együttműködést tervezek. Múlt hónapban ellátogattam Dr. Fónagy Zoltánhoz, az intézmény igazgatójához, hogy a lehetséges közös munkáról beszéljünk.

– *Mindkét nemzetnek szilárd képe van a másikról. Hogyan kezeli ezeket a szereotípiákat?*

– Mindkét oldalon olyan klisék alakultak ki, amelyeket korrigálni kell. Ausztria jóval többet kínálhat, mint Sissit, a Mozart golyókat és a lipicai méneket és ezért arra szeretnék koncentrálni, ami ezen a hagyományos, megszilárdult képen túlmutat.

Fordítva is igaz, hogy olyan szereotípiák élnek az osztrákokban a magyarokról, amelyek természetesen nem felelnek meg a valóságnak. Elsősorban az a célt, hogy egy korhű képet közvetítsek.

Egyik stratégiám a mai osztrák kultúra közvetítésében, hogy jelenlétünket a megyékben is láthatóvá tegyem, hiszen Magyarország nem csupán Budapestből áll.

– *Mely intézményekkel dolgozik együtt? Milyenek a közösen szervezett rendezvények, projektek?*

– Szorosan együttműködünk a Közép-európai Kulturális Intézettel, a Collegium Budapesttel és a European Cultural Foundationnal. Fontos partnereink a különböző egyetemek osztrák tanszékei. Kiváló a kapcsolatunk a Múcsarnok igazgatónjével, akivel nemrég zártunk le egy sikeresnek mondható projektet és már egy újabbat tervezünk a következő évre. De nemcsak magyar partnerekkel szeretnék együtt dolgozni, hanem más országok itteni kultúrintézeteinek munkatársaival is. Egy hónappal ezelőtt például a lengyel kultúrintézettel közösen szerveztünk egy jazzfesztivált Budapesten, a Dunán az A38-as hajón.

Nagyon eredményesnek mondható együttműködésünk a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel. Nemrég támogattunk egy projektet, amit a Bölcsészettudományi Kar Germanisztika Intézetében működő „Pragmati-

kus művelődéstudomány” specializáció hallgatói szerveztek. A rendezvény bibliotériáról szólt, nagyon érdekesnek tartottam és véleményem szerint a hallgatók számára is hasznos volt. Pünkösdkor pedig részt vettünk a „Parzival hosszú éjszakája” nevű rendezvényen.

A csapatmunka mindig nehezebb, de ha sikerül, akkor rendkívül jó eredmények születnek, ezért nyitottak vagyunk mindenféle együttműködésre.

– *Lát közös pontot a magyarországi kisebbségekkel? Tervez a közeljövőben olyan programot, ami számukra érdekes lehet?*

– Nagyon is el tudok képzelni valamilyen együttműködést, csak egy közös projektet kellene megfogalmazni.

De utalnék itt a novemberre tervezett, emberi jogokkal foglalkozó projektünkre, amit az Osztrák-Magyar Európaiskolával közösen szervezünk. Az emberi jogokkal kapcsolatos nevelést tűzte ki célul és arra szeretnénk ösztönözni az iskolásokat, hogy ők is foglalkozzanak ezzel a témával.

Az emberi jogokkal kapcsolatos nevelésben nagyon fontos fejezet a nemzetiségekkel foglalkozó kérdés. Már az iskolában is látni kell, hogy az emberi jog nem egy üres formula, hanem mindenkinek meg kell töltenie magában tartalommal. Magunkban kell feldolgozni a témát, foglalkozni kell vele és ebben a folyamatban egy előadásnak vagy egy kiállításnak csak egy segítő, közvetítő szerepe lehet. A gyermekek jogai, a munkához való jog olyan összetett témák, amik egész életünkön át elkísérnek bennünket és mindnyájunknak állást kell foglalnunk.

E fontos kérdéseknek kulturális összetevője is van és ebben az összefüggésben szervezünk egy romakiállítás is. A rendezvényre szeretnénk meg hívni Karl Markus Gauss író, aki nagyon sokat foglalkozott ezzel a problémával. Levetítünk egy ide kapcsolódó filmet, hogy ezzel is érzékeltesük, hogy a kultúra sosem lehet politikamentes, és nagyon jelentős társadalompolitikai szereppel bír.

Minden olvasó figyelmébe szeretném ajánlani honlapunkat, a <http://www.okfbudapest.hu/index-hu.html> oldalt, ahol többet tudhatnak meg programjainkról és szeretettel várok mindenkit rendezvényeinkre!

Dézi Krisztina

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu